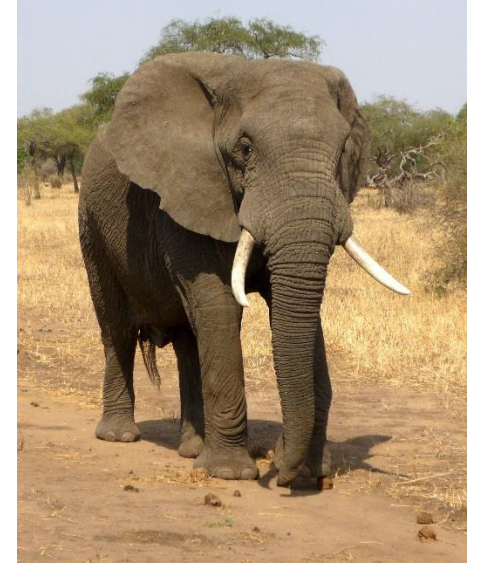
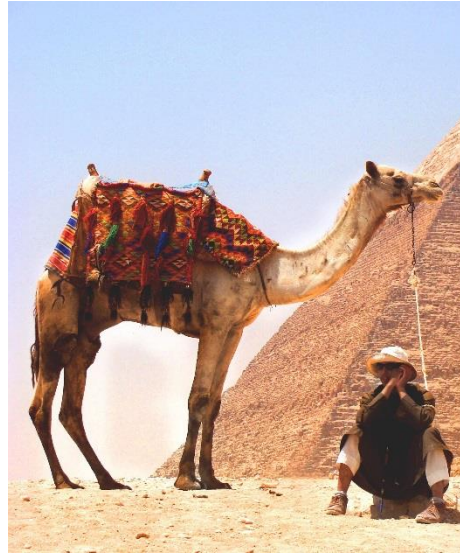

Afrika

Slon africký je najväčší z 3 druhov slonov (niekedy sa nazýva aj savanový slon). Obýva rozličné habitaty od púští po horské dažďové lesy. Má väčšie uši ako slon indický. Má dopredu nasmerované a vyhnuté kly, ktoré používa okrem iného na rozrýpavanie pôdy bohatej na minerály (najmä soľ), ktorú potom požiera.

Ťava je veľký cicavec, ktorý je v prírode už vyhubený a žije len v zdomácenej forme. Ľuďom slúži na prenášanie ťažkých nákladov, alebo ako dopravný prostriedok. Existujú ťavy jednohrbé (dromedár) alebo dvojhrebé. Ťava je veľmi dobre uspôsobená na život v púšti. Vydrží bez vody 10 až 15 dní. V hrbe si vie uchovať až 36 kíľ tuku, ktorý potom pomaly rozkladá na vodu a energiu.

Afrika je rozlohou tretí najväčší a počtom obyvateľov druhý najľudnatejší svetadiel.

Afrika sa môže pýšiť azda najväčším počtom a rozmanitosťou druhov zveri voľne žijúcej v minimálne kultivovanom prostredí. Žijú tu mäsožravce (ako napr. levy, hyeny a gepardy), bylinožravce (ako napr. byvoly, slony a žirafy), fauna pralesov (ako napr. plazy, primáty, hmyz).

Pyramídy v Gíze majú tvar štvorbokého ihlana a predstavujú kráľovské hrobky. Mali pomôcť duši zosnulého faraóna dostať sa do nebies, pričom práve tvar ihlanu sa zvykol interpretovať ako schodisko vedúce k nebeským výšinám. V blízkosti pyramíd sa nachádza **Veľká sfinga**. Je to socha s ľudskou hlavou a levím telom.

Jej výška dosahuje 20 m, dĺžka 74 m. Pod Sfigou sa nachádzajú komplexy chodieb a chrámov. Údajne sú to prepojovacie cesty medzi všetkými tromi pyramídami.

Ekvatoriálna rasa (černosi, pôvodní obyvatelia) tvorí najväčšiu časť afrického obyvateľstva. Obývajú najrozličnejšie časti Afriky. Najväčšiu skupinu tvoria tzv. bantuské kmene. V oblasti Sudánu žijú sudánski černosi, v západnej časti Afriky žije najviac ľudí bantoidných kmeňov. Znami sú Pygmejovia – malí ľudia, ktorí žijú v tropických pralesoch. Púštne oblasti južnej Afriky zase osídlili Hotentoti a Krováci.

Afrika

Austrália

Uluru (Ayers Rock) je skalnatá vyvýšenina, ktorá leží v strede austrálskeho kontinentu. Má veľké množstvo prameňov, zaplavených dier, jaskýň a starovekých malieb. Uluru tvorí červený pieskovec z najstarších prvohôr. Jeho vek sa odhaduje na viac ako 500 miliónov rokov. Pre miestnych Aborigéncov je hora posvätná.

Aborigénci alebo **aborigíni** sú pôvodní obyvatelia Austrálie.

Koala medvedíkovitá, ľudovo koala alebo austrálsky leňoch, je jedno z najznámejších austrálskych zvierat. Hoci výzorom pripomína medveďa, je to v skutočnosti vačkovec, podobne ako napríklad kengura. Živia sa listím a kôrou eukalyptov, ktoré sú pre väčšinu zvierat jedovaté. Majú veľmi pomalý metabolizmus, extrémne malý mozog a spia až 20 hodín denne. Koala nepije tekutiny, všetku vodu prijíma v rastlinnej potrave.

Kengury sú asi najznámejšími vačkovcami sveta. Hlavným znakom vačkovcov je, že rodia živé, ale slabo vyvinuté mláďatá, ktoré sa po narodení presunú do vaku a v ňom pokračuje ich vývin, kým nie sú životaschopné. Pochádzajú z Austrálie a Novej Guiney. Majú silné zadné končatiny, ktoré sú oveľa vyvinutejšie a silnejšie ako predné. Majú tiež dlhý, svalnatý chvost, ktorý používajú ako podperu a na rovnováhu.

Austrália (z latinského *terra australis incognita* = neznáma južná zem) je najmenší svetadiel, medzi Tichým oceánom a Indickým oceánom. Rozlohou je Austrália šiesta najväčšia krajina na svete a zároveň je aj jediná krajina, ktorá sa rozkladá na celom kontinente.

Sydney Opera House je opera v meste Sydney. Bola navrhnutá dánskym architektom Jörnornom Utzonom a postavená v 70tych rokoch 20.storočia. Je jednou z najznámejších budov na svete.

Európa

Kamzík vrchovský je menší druh kopytníka, ktorý žije v európskych horách (Karpaty, Tatry, Alpy, Balkán, Kaukaz, časti Turecka). Je prispôsobený na život v strmom a členitom skalnatom teréne a živí sa bylinami a lišajníkmi.

28 štátov Európy je združených v **Európskej únii**.

Euro (€) je oficiálnou menou v 19 z 28 krajín Európskej únie (takzvanej eurozóne) a v šiestich krajinách mimo EÚ. Platíme ním aj na Slovensku.

Európa je svetadiel tvorený západnou časťou euroázijského kontinentu. Je súčasťou takzvaného Starého sveta. Nachádza sa tu 56 štátov, najväčším je Rusko, najmenším Vatikán.

Mnohé regióny Európy sa v minulosti odlišovali svojím špecifickým **krojom** (odev ľudu žijúceho na dedinách, ktorý sa zaoberal prevažne roľníctvom a pastierstvom).

Eiffelova veža je kovová konštrukcia v Paríži, hlavnom meste Francúzska. Je to jeden z najznámejších symbolov sveta. Meria 324 metrov a váži 10 100 ton. Uvedená do prevádzky bola v roku 1889 pri príležitosti storočného jubilea Francúzskej revolúcie pre Svetovú výstavu.

3000 kovorobotníkov zložilo 18038 predpripravených jednotlivých železných dielov s 2,5 miliónmi nitov iba za 26 mesiacov. Vežu navštívilo už viac ako 243 miliónov turistov.

Stonehenge je kamenná stavba postavená v mladšej kamennej dobe. Nachádza sa vo Veľkej Británii. Pozostáva z priekopy, ktorá je obkolesená štruktúrou z kamenných blokov, ktoré sú opäť obkolesené viacerými kruhmi pozostávajúcimi z kameňov. Ďalšie megality ako aj mohyly sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti. Predpokladá sa, že toto miesto slúžilo ako obradné miesto. Je to postavené tak aby pri východe a západe slnka svietilo rovno do stredu stavby. Je predmetom mnohých mýtov a legiend.

Ázia

Ázia

V Ázii sa pri jedení málokde používa príbor. Ľudia jedia rukami alebo **paličkami**.

Ázia je najväčší, najvyšší a najľudnatejší svetadiel. Rozprestiera sa na východe euroázijského kontinentu. Od Afriky je oddelená Červeným morom, na severe ju obmýva Severný ľadový oceán, z východu Tichý oceán, z juhu Indický oceán a ich okrajové moria. Predstavuje jednu z hlavných kolísk ľudstva.

Taj Mahal (Tádž Mahal) je stavba pri Ágre v indickom štáte Uttarpradéš. Je to mauzóleum, ktoré postavil Šáhdžahán na pamiatku svojej ženy Mumtázmahal v 17.storočí.

Stavalo ju vyše 20 000 remeselníkov. Stavebný materiál bol dopravený z celej Indie a Ázie. Použilo sa vyše 1000 slonov a 28 rôznych druhov drahokamov a polodrahokamov bolo zasadených do mramoru.

India je druhá najľudnatejšia krajina na svete, žije tu viac ako 1 miliarda ľudí.

Je domovom niekoľkých starovekých civilizácií a centrom dôležitých historických obchodných ciest.

Je známa svojimi bohatými náboženskými tradíciami. Štyri z najrozšírenejších náboženstiev sveta – hinduizmus, budhizmus, džinizmus a sikhizmus – majú svoje korene v Indii.

Tiger je jedna z štyroch veľkých mačiek. Obýva lesnaté prostredia od tropických oblastí dažďových pralesov až po sibírsku tajgu, kde v zime klesajú teploty pod –30 až –40 °C.

Jeho zafarbenie, ktoré je na prvý pohľad veľmi nápadné, robí tigra v prírode takmer neviditeľným a napodobňuje hru svetla a tieňov prelínajúcich sa rastlinstvom. Na rozdiel od iných mačkovitých šeliem miluje vodu, rád sa v nej kúpe a je výborný plavec.

Južná Amerika

Machu Picchu, známe aj ako **Stratené mesto Inkov**, je mesto, ktoré leží vo výške 2 430 m n. m. na horskom hrebeni nad údolím Urubamba v Peru.

Machu Picchu nemalo administratívnu, vojenskú ani obchodnú dôležitosť. Prečo mesto Inkovia postavili, nikto nevie. Historici sa dohadujú, že chceli byť bližšie k svojmu božstvu – Slnku.

Anakonda tmavá je nejedovatý had obývajúci prevažne oblasť Amazónie v Južnej Amerike. Je to najťažší had na svete a zároveň jeden z najdlhších hadov.

Väčšinu života trávi ponorená v plytkej vode. Jej silné telo využíva na škrtenie, dokonca dokáže zaškrtiť zviera veľkosti koňa. Často prepadáva svoju obeť, keď sa prichádza napiť.

Amazonka je najdlhšia a najväčšia rieka Južnej Ameriky, aj celého sveta. (7 025 km dlhá, povodie 7 180 tis. km²)

Cez Amazonku nie je postavený žiadny most. Dôvodom nie je jej šírka, ale to, že rieka preteká hlavne dažďovým pralesom a riedko zaľudnenou oblasťou.

Leňoch dvojprstý

Má dlhú a hustú srst', ktorá rastie opačným smerom, ako je to obvyklé. To ho chráni pred dažďom, pretože môže voda stekať smerom od brucha k chrbtu a na zem. V prírode majú srst' zelenkastú, čo spôsobujú zelené riasy, ktoré rastú na povrchu pokožky v zvláštnych žľaboch a poskytujú tým leňochovi ochranné sfarbenie.

Južná Amerika je kontinent, ktorý je súčasťou svetadielu Amerika a nachádza sa v jeho južnej polovici. Južná Amerika je od Severnej Ameriky oddelená pevninskou úžinou nazývanou Stredná Amerika. Pôvodnými obyvateľmi boli Indiáni.

Pôvodnými obyvateľmi Ameriky sú **Indiáni**.

Severná
Amerika

Medveď biely (ľudovo **ľadový medveď**, **polárny medveď**) spolu s kodiakom predstavuje najväčšieho medveďa a najväčšiu suchozemskú šelmu na svete. Žije v Arktíde (oblasť okolo severného pólu), najmä na severe Kanady.

Kovboj je pastier dobytky. Výraz vznikol z anglického slovného spojenia **cow** (*krava*) a **boy** (*chlapec*). Kovboji pomáhali na farmách ako pastieri a honci dobytky na prériách.

V Amerike medzi najobľúbenejšie športy patrí **americký futbal**. Je to kolektívny šport, ktorého cieľom je dopraviť špeciálne tvarovanú loptu do súperovho územia. Na rozdiel od klasického futbalu sa tu lopta môže aj nosiť v rukách.

Hamburger je jedlo, ktoré sa skladá z mletej mäsovej placky, vloženej medzi dve polovice veľkej rozkrojenej žemle. Na mäso pod hornú polovicu žemle sa pridávajú rôzne prísady a ďalšie potraviny.

Jeho pôvod nie je jasný, ale spája sa väčšinou s Amerikou, aj keď sa dnes konzumuje na celom svete.

Severná Amerika je po Ázii a Afrike tretí najväčší kontinent a počtom obyvateľov je po Ázii, Afrike a Európe štvrtý najväčší. Zo severu ho obmýva Severný ľadový oceán, z východu Atlantický oceán, z juhovýchodu Karibské more, zo západu Tichý oceán. Na juhu susedí s Južnou Amerikou.

Socha slobody (plným názvom Liberty Enlightening the World - „Sloboda osvetľujúca svet“) je socha v New Yorku v USA.

Socha je vysoká 46 m, spolu s 47-metrovým podstavcom je teda vrchol fakle vo výške 93 m nad zemou. Váži 205 ton. Pri nohách sochy ležia rozťaté putá tyranie.

Pripomína priateľstvo a pomoc, ktorú Francúzsko poskytlo americkým osadníkom v ich boji za nezávislosť od Británie v roku 1776. Dnes existuje jej zmenšená kópia v Paríži ako pripomenutie jej francúzskeho pôvodu.

Antarktída

Albatros je morským vtákom s najväčším rozpätím krídel.

Jeho výška je 1,1 metra.

Rozpätie krídel je 3 metre a viac.

Živí sa rybami a kalamármi.

Tučniaky sú nelietavé vtáky žijúce na južnej pologuli. Nežijú iba v studenom podnebí aké je na Antarktíde, tri druhy dokonca žijú v tropických oblastiach.

Tučniaky nevedia sice lietať, ale sú výbornými plavcami a potápačmi. Aby v studených vodách udržali teplo, majú hrubú vrstvu podkožného tuku a veľmi husté perie po celom tele, navyše starostlivo premastené. Jednotlivé pierka sú veľmi krátke a pevné a pripomínajú skôr šupiny. Živia sa rybami a hlavonožcami.

Ľadová kryha

(pre veľké kryhy aj **ľadovec**)

Označenie pre veľký kus ľadu, ktorý sa odlomil od ľadového poľa, a pláva na hladine vody. Väčšina objemu kryhy je ponorená pod morskou hladinou. Je veľmi ťažké určiť skutočný tvar ľadovca len podľa toho, čo je vidieť nad hladinou.

Ľadové kryhy sú veľmi nebezpečné pre lodnú dopravu.

Antarktída je najjužnejší svetadiel nachádzajúci sa okolo južného pólu Zeme. Je to najchladnejší, najhornejší, najjužnejší a najveternejší kúsok Zeme.

Je takmer celá trvalo zaľadnená a zaberá plochu 13,2 mil. km². Nemá žiadne stále obyvateľstvo. Je medzinárodnou oblasťou, iba na ostrovoch majú niektoré štáty meteorologické alebo rybárske základne.

Tulene sú morské cicavce. Živia sa rybami, sépiami, tučniakmi. Existuje mnoho druhov, na Antarktíde žije napríklad tuleň leopardí, ktorý tu patrí spolu s kosatkou k najnebezpečnejším predátorom.

Južný pól je najjužnejšie miesto planéty.

Prvým človekom, ktorý bol na južnom póle, bol Nór Roald Amundsen 14. decembra 1911.

V zime (na južnej pologuli od marca do septembra) tu vôbec nesvieti slnko a teploty klesajú až na -73 stupňov Celzia.